

Література

1. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоцій. Навчальний посібник. – Луцьк: Вид-во Волинського держ. університету, 1997. – 180 С.
2. Тарасова Л.Г., Піскунова О.В. Моделі поділу ринку на торгові зони в нечітких умовах // Нейронічні технології моделювання в економіці. — 2015. — №4. — С. 190–217.

Постригань А.В.,
викладач кафедри німецької мови

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема якості освіти та її адекватності вимогам часу і суспільного розвитку на початку XXI століття стала центральною у світовому освітньому дискурсі. Особлива увага проблемам забезпечення якості освіти є характерною рисою Болонського процесу. Виявом вагомості цієї теми є розробка Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, які діють з 2006 року і є унікальним міжнародним документом, що спрямовують освітню політику країн континенту. Комплексної системи забезпечення якості вищої освіти в Україні не створено. Її тимчасовим замінником виступають системи ліцензування та акредитації, інспектування вищих навчальних закладів ззовні та ректорський контроль всередині інституцій. На жаль, названі компоненти як самостійно, так і сукупно не забезпечують системного впливу на всі процеси організації навчальної діяльності та її змісту, не створюють ефекту постійного поліпшення якості освіти.

Європейські Стандарти і рекомендації мають на меті сприяти «створенню загальноприйнятої системи цінностей, сподівань та зразкової практики щодо якості та її забезпечення різними установами та агенціями у всьому Європейському просторі вищої освіти».

Україна знаходиться в полі міжнародного тренду розвитку сучасної вищої школи, який ґрунтується на побудові партнерства між університетами і студентами. Таке партнерство означає офіційне визнання студентоцентризму в якості наріжного каменю сучасної філософії вищої освіти, побудову навчальної діяльності як процесу спільного формування компетенцій, організацію навчального процесу на основі індивідуальної освітньої траєкторії, заохочення студентів до участі в управлінні навчальним закладом та забезпеченні якості освіти. Уособленням стратегії формування партнерських відносин між навчальними закладами (адміністрацією, викладачами) та студентами покликаний стати Болонський процес, до якого приєдналась Україна. У нашій країні (як в багатьох країнах Європи) імплементація Болонських принципів та рекомендацій, що впроваджуються часом непослідовно і нерівномірно, сприймається студентами неоднозначно. Цей ефект посилюється поширеним уявленням про високий рівень радянської системи освіти, від здобутків якої доводиться відмовлятися на користь сучасної європейської моделі. Дуже зручним для частини студентів та їх наставників є перенесення проблем власної відповідальності за результати навчання на організаційні новації, які пов'язуються з Болонським процесом.

Важливість визнання студентів як повноправних, компетентних та конструктивних партнерів в управлінні та забезпеченні якості вищої освіти неодноразово наголошувалась під час конференцій і закріплена в ключових документах Болонського процесу. Студенти мають брати участь та впливати на організацію і зміст освіти у вищих навчальних закладах, що закріплено Празьким комюніке (2001 рік). Такий підхід обумовлений положенням студентів як одних з основних бенефіціаріїв вищої освіти, що повинні мати право і можливість впливу на зміст навчання та результати освітньої діяльності. Ці принципи визнаються в Україні, але не отримують реальної інституціональної підтримки: організаційної, методичної, моральної та матеріальної. Такий стан речей пояснюється інертністю громадської думки в цьому напрямі, недостатньою обізнаністю та активністю студентських організацій і спільнот та неусвідомленням потреби в цьому з боку менеджменту вищих навчальних закладів та органів державного управління освітою. Активізація студентів у забезпеченні якості вищої освіти передбачає створення розвинутого набору інструментів оцінки та моніторингу діяльності навчальних закладів, а також студентського впливу на її вдосконалення. Практично роль студентства обмежується участю в більш або менш формальному соціологічному опитуванні стосовно їх задоволеності навчальним процесом та освітнім сервісом, «голосуванням ногами» при виборі елективних дисциплін та відвідуванні занять. Закріплене Законом України «Про вищу освіту» право студентів на участь у вирішенні питань вдосконалення навчального процесу найчастіше залишається формальністю. Одним з небагатьох винятків є залучення студентського активу до проведення експертизи при інституційній акредитації вищого

навчального закладу. Подібна практика при внутрішньому оцінюванні керівництвом ВНЗ роботи своїх підрозділів майже не застосовується. Перспективи розширення участі студентів у забезпеченні якості вищої освіти в Україні пов'язані з реальною імплементацією Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти та наступних (після 2006 року) документів. Нормою повинно стати залучення студентів до всіх стадій оцінювання якості освіти: внутрішнього забезпечення якості, зовнішнього забезпечення якості, діяльності агенцій із зовнішнього забезпечення якості. Однією з найбільш перспективних технологій вдосконалення якості вищої освіти виступає методологія загального управління якістю (TQM). Характерною рисою TQM є визначення ролі кожного учасника процесу та розроблення правил і процедур його участі в процесі неперервного поліпшення. У процесі навчання студент постає, по-перше, як внутрішній споживач навчальних послуг; по-друге — послуг сервісних служб ВНЗ; по-третє, як співробітник ВНЗ, який спільно з викладачами бере участь у науковій роботі та продукуванні нових знань; по-четверте, як уособлення результату діяльності ВНЗ. Перевагою цієї технології є її однакове розуміння та сприйняття у багатьох країнах світу, що сприятиме швидшій гармонізації вітчизняної системи участі студентів у забезпеченні якості освіти з традиціями Європейського простору вищої освіти.

*Потапенко С. Д., к.е.н,
доцент кафедри інформаційного менеджменту*

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ НАУК

У сучасній освітній парадигмі суттєвої уваги потребує розгляд такого аспекту практики викладання, як студентоцентроване навчання [1]. Викладання, що ґрунтується на студентоцентрованому навчанні, позиціює студента, як центральний елемент даного процесу. Реалізація ідей студентоцентризму потребує розбудови відповідних освітніх технологій.

Розглянемо можливості реалізації ідей студентоцентризму на прикладі викладання навчальних матеріалів фахових наук з активним застосуванням технологій віртуалізації навчального середовища. Така організація навчального процесу є особливо актуальною для навчання студентів факультету інформаційних систем та технологій. Через те, що навчальні плани підготовки відповідних фахівців містять велику кількість специфічних наук та дисциплін, які тісно пов'язані з висвітленням особливостей діяльності в ІТ-галузі.

Технологія віртуалізації навчального середовища для студентів ІТ-спеціальностей зводиться до специфічної організації навчального робочого місця. Таке робоче місце може бути створене із залученням технологій віртуалізації роботи обчислювальних систем. Зокрема, для цього активно використовуються кластерні та хмарні технології, а для здійснення спілкування, у системі «студент-викладач», – активно використовуються соціальні мережі, які останнім часом зазнали бурхливого розвитку.

У центрі уваги такого викладання завжди знаходяться досягнення студента. Ефект децентралізації процесу навчання мобілізує у студентів необхідність певної самостійності в опануванні теоретичного матеріалу. Лекційні заняття можуть проводитись у формі дискусії із апробацією різноманітних прикладів безпосередньо під час заняття. Подібний підхід може бути підґрунтям до досягнення високого рівня компетентностей, які можуть потребуватись в опануванні матеріалів інших наук та дисциплін.

Оскільки студент є активним учасником освітнього процесу – то зростає роль його самостійної роботи. Віртуалізація навчального середовища забезпечує його індивідуальність для кожного зі студентів. У той же час, ефект децентралізації забезпечує незалежність від місця знаходження студента у процесі навчання. Зокрема, застосування хмарних технологій дозволяє ефективно здійснювати дистанційне навчання. Крім того, у процесі опанування навчальних матеріалів студенти формують обґрунтовані питання до викладача, що стосуються різноманітних аспектів виробничих процесів. Таким чином формується ефективний зворотній канал «студент-викладач».

Цікавим ефектом такої технології є підвищення самостійності, відповідальності та прав студентів. Під час проведення занять студенти не обмежені у можливостях різноманітного експериментування. Віртуальне навчальне середовище стійке до помилок та здатне до швидкого відновлення.

Розглянутий досвід організації навчального процесу може бути корисним і для студентів інших спеціальностей. Зокрема, для ефективного формування такого навчального процесу, який істотно орієнтований на імітацію різноманітних виробничих ситуацій. Крім того, ефективність